

ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ต้องขึ้นอยู่กับกฎหมายใช่หรือไม่

วชิรวิทย์ มุรตสุวรรณ

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

E-mail: vachiravitth.m@pttplc.com

เจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่มาและวิธีการปฏิบัติตามกฎหมายต่างหากที่สำคัญกว่า ฉบับนี้จึงขอแนะนำมุมมองของกฎหมายความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ดังนี้

1. ต้องทราบมูลเหตุจูงใจและที่มาของกฎหมายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

หากไม่มีความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายแล้ว หน่วยงานราชการต่างๆ คงไม่ต้องการที่จะร่างกฎระเบียบและกฎหมายออกมาบังคับใช้แน่ แต่สาเหตุและที่มาของกฎหมายก็เพราะว่า ในทุกกิจกรรมการดำเนินงานโดยเฉพาะในแวดวงภาคอุตสาหกรรมแล้วมักจะมีต้นเหตุหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ อุบัติการณ์รวมทั้งโรคจากการทำงาน ซึ่งการจะควบคุมกำกับและการป้องกัน การขจัดสาเหตุนั้น จะต้องมาจากเจ้าของกิจการ ผู้บริหาร หัวหน้างานและผู้ปฏิบัติงาน จะต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน การจัดการกับสาเหตุจึงจะเกิดขึ้น นั่นเท่ากับว่าการออกกฎหมายด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยนั้นก็เพื่อที่จะช่วยให้สถานประกอบการลดความเสี่ยงและมีมาตรการการควบคุมป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุและโรคจากการทำงานนั่นเอง ไม่ใช่การมุ่งเน้นสร้างปัญหาและความยุ่งยากให้กับสถานประกอบการ

2. สาระสำคัญของกฎหมายด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเป็นมาตรการขั้นต่ำที่กำหนด

อยู่ ในแวดวงความปลอดภัยและอาชีวอนามัย มานานกว่า 20 ปีก็เห็นพัฒนาการในด้านนี้มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งแรงผลักดันอย่างหนึ่งที่ทำให้ความปลอดภัยและอาชีวอนามัยมีความคืบหน้าก็มาจาก *ความเข้มข้นของกฎหมายที่ครอบคลุมและเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการควบคุมกำกับที่เข้มข้นและเอาจริงของเจ้าหน้าที่จากทุกภาคส่วนทุกระดับ* แต่ความปลอดภัยและอาชีวอนามัยขึ้นอยู่กับกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียวหรือไม่ ผู้เขียนขอแสดงความคิดเห็นว่าคงไม่ใช่ขึ้นอยู่กับกฎหมายเท่านั้น แต่การเข้าใจและมีทัศนคติที่ถูกต้องถึง

โดยข้อเท็จจริงในการออกกฎหมายในด้านนี้นั้น สารสำคัญที่กำหนดจะเป็นเรื่อง หรือหัวข้อที่จำเป็นที่สถานประกอบการจะต้องปฏิบัติและเป็นมาตรการขั้นต่ำเท่านั้น นั่นก็หมายความว่าหากปฏิบัติตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด สถานประกอบการก็จะได้แค่มาตรการควบคุมป้องกันขั้นพื้นฐาน แต่หากจะทำให้มั่นใจเพิ่มมากขึ้นสถานประกอบการก็ต้องเพิ่มมาตรการที่เข้มขึ้นขึ้น หรือเพิ่มมากขึ้นจึงจะมั่นใจมากขึ้นในมาตรการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

3. รายละเอียดที่ต้องปฏิบัติในกฎหมายจะกำหนดให้ครอบคลุมทุกประเภทของสถานประกอบการ

ต้องยอมรับก่อนว่าการที่หน่วยงานราชการจะออกกฎหมายด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยออกมาบังคับใช้สถานประกอบการนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องคิดและพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อให้มั่นใจว่ามาตรการที่กำหนดในกฎหมายครอบคลุมทุกประเภทของสถานประกอบการและทุกขนาด นั่นก็หมายความว่าถ้าจะมีรายละเอียด หรือมาตรการบางอย่างที่บางสถานประกอบการของตนเองไม่เกี่ยวข้อง แต่อาจจะจำเป็นสำหรับสถานประกอบการอื่น ๆ จึงทำให้เวลาอ่านกฎหมายสถานประกอบการจะพบว่ามียละเอียดมากก็ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั่นเอง โดยทางออกในเรื่องนี้สถานประกอบการจะต้องศึกษากฎหมายอย่างละเอียดและดึงเอามาตรา หรือหัวข้อที่เกี่ยวข้องออกมาจากเนื้อหากฎหมาย ให้เหลือเฉพาะมาตรา หรือข้อที่เกี่ยวข้องเท่านั้น การปฏิบัติอย่างนี้ก็จะทำให้สถานประกอบการมุ่งสนใจเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องและทำให้มั่นใจว่าไม่ละเลยในมาตรา หรือข้อกำหนดที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติ

4. กฎหมายกำหนดมาตรการบนฐานการควบคุมกำกับกับปฏิบัติเพื่อให้ผลลัพธ์ออกมาในทางที่ดี

หากศึกษารายละเอียดของกฎหมายด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยแล้วสาระสำคัญจะมุ่งเน้นไปที่ให้สถานประกอบการมีมาตรการควบคุมป้องกันเป็นหลัก นั่นก็หมายความว่า หากสถานประกอบการมีการกำหนดมาตรการควบคุมกำกับกับปฏิบัติงานของสถานประกอบการเป็นอย่างดี รัศมี ครอบคลุมแล้วผลลัพธ์ที่ออกมาจะดีตามมาอย่างแน่นอนและที่สำคัญยังจะเป็นการทำให้สอดคล้องกับความต้องการของกฎหมายไปในตัว ฉะนั้น การที่เจ้าของสถานประกอบการให้ความสนใจใส่ใจในมาตรการควบคุมกำกับกับประกอบการกิจการของตนเองแล้ว นอกจากจะได้ผลลัพธ์ที่ดีตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และยังสอดคล้องกับกฎหมายอีกด้วยเช่นกัน โดยแนวทางอย่างนี้ก็จะทำให้สถานประกอบการเปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่ดีโดยไม่ได้มุ่งไปที่ว่ากฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่เป็นสิ่งที่สถานประกอบการกำหนดมาตรการการควบคุมกำกับกับปฏิบัติเองและยังไปสอดคล้องกับกฎหมายด้วยแนวคิดแบบนี้จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจนั่นเอง

5. ระเบียบละเอียดที่กำหนดในกฎหมายให้เป็นกิจกรรมการดำเนินงานที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำตามปกติ

หากมองลงในรายละเอียดของกฎหมายแล้วกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายคือ กิจกรรมการดำเนินงานที่ทุกสถานประกอบการต้องดำเนินการตามแผนการปฏิบัติอยู่แล้ว ซึ่งหากสถานประกอบการตรวจสอบความสมบูรณ์ของกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนและรอบคอบครอบคลุมตามความต้องการที่กฎหมายกำหนดก็เท่ากับสถานประกอบการไม่ได้ปฏิบัติอะไรเพิ่มเติมต่างหากเลย แนวทางอย่างนี้จะช่วยลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรมการดำเนินงานและยังส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติตามกฎหมายในทางที่ดีด้วยอีกรูปแบบหนึ่ง

6. ปรับมาตรการที่กฎหมายต้องการให้มาอยู่ภายใต้กิจกรรมที่ใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

ทุกวันนี้ความสำเร็จของกิจกรรมการดำเนินงานนั้น ส่วนที่สำคัญจะอยู่ที่การควบคุมกำกับดูแลจากระดับจัดการเพื่อให้เป็นไปตามแผนตามเป้าหมายตามมาตรฐาน หรือตามความต้องการของลูกค้า คู่ค้า ฉะนั้นหากผู้บริหารปรับเปลี่ยน หรือปรับมาตรการการควบคุมกำกับตามกฎหมายรวมเข้าไปในมาตรการการควบคุมการปฏิบัติที่มีอยู่ ก็จะทำให้ผู้บริหารไม่ต้องไปวิตกกังวลกับการที่มีความรู้สึกที่ว่า มีงานเพิ่มอันเนื่องมาจากมาตรการที่ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด หรือมองเป็นกระบวนการการควบคุมกระบวนการหนึ่ง ที่ต้องผนวกเพิ่มเข้าไปอันเนื่องมาจากมีความต้องการเพิ่มขึ้นจากลูกค้านั่นเอง

จากเหตุผลที่ผู้เขียนได้แสดงมุมมองที่มีต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายควบคู่กับการปฏิบัติงานตามปกติในชีวิตประจำวันแล้ว ก็จะเห็นได้ว่า ถ้าตัดความคิดและความรู้สึกที่ว่าถูกบังคับให้ต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดออกไปแล้ว กิจกรรมการดำเนินการที่ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายคือสิ่งที่เป็นการจำเป็นที่ผู้ดำเนินการในการดำเนินธุรกิจจะต้องปฏิบัติอยู่แล้ว ถึงแม้ว่าไม่ได้บังคับสถานประกอบการก็ต้องคิดค้นและหามาตรการมาปฏิบัติไม่ช้าก็เร็วเท่านั้นเอง เพียงแต่ถ้าเมื่อมีกฎหมายกำหนดออกมาก็จะช่วยให้เราทราบและค้นพบมาตรการที่จำเป็นต่อสถานประกอบการได้รวดเร็วมากขึ้นไม่ต้องไปเสียเวลารอคอยและไม่ต้องไปเสี่ยงต่อความสูญเสียที่เกิดขึ้นก่อนแล้วค่อยมาคิดถึงมาตรการแก้ไขและป้องกัน

มุมมองอย่างนี้จะทำให้ผู้บริหารของสถานประกอบการเปลี่ยนไป โดยไม่เข้าใจไปว่าปฏิบัติเพราะกฎหมายบังคับแต่ให้มองใหม่ว่า กฎหมายช่วยให้การมีมาตรการควบคุมกำกับกับการดำเนินธุรกิจของสถานประกอบการมีความรัดกุมและมีความรวดเร็วมากขึ้นนั่นเอง และจะทำให้มุมมองที่มีต่ออาชีวอนามัยและความปลอดภัยไม่ใช่ขึ้นอยู่กับกฎหมายอย่างเดียว แต่เป็นส่วนที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มาตรการการควบคุมกำกับมีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

